

ΚΟΙΝΟΤΙΚΑΙ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΑΙ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Π. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΥ

Εἰσαγγελέως

Τὴν ἐκπαίδευσιν τοῦ συνόλου τῶν πολιτῶν θεωροῦμεν ὡς ἀπόκτημα καὶ καθολικὴν ὠφέλειαν τοῦ ἔθνους-ἔγραφεν ὁ μέγας Παιδαγωγὸς Pestalozzi-διότι ἔχει μεγάλην ἐκπολιτιστικὴν δύναμιν καὶ εἶναι ἐξυγιαντικὴ τῆς Κοινωνίας.

Ἀφ' ἑτέρου, κοινωνιολόγοι, πολιτικοὶ καὶ ἐκπαιδευτικοὶ διαφόρων χωρῶν, καταβάλλουν συνδεδυασμένας προσπάθειας, διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ τομέως τῆς μορφώσεως τῶν ἐνηλίκων, ἐφαρμόζοντες μεθόδους δυναμένας νὰ ἐξυπηρετήσουν τὰς τοπικὰς ἀνάγκας.

Εἶναι δὲ κεφαλαιώδους σημασίας τὸ γεγονὸς ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς μορφώσεως τῶν ἀγραμμάτων πληθυσμῶν ἀπασχολεῖ ἤδη ζωηρῶς τοὺς κύκλους τῶν ἐπισήμων διεθνῶν ὀργανισμῶν, ὅπως, τὰ Ἑνωμένα Ἔθνη, Unesco, Unicef, Fao κ.ἄ.

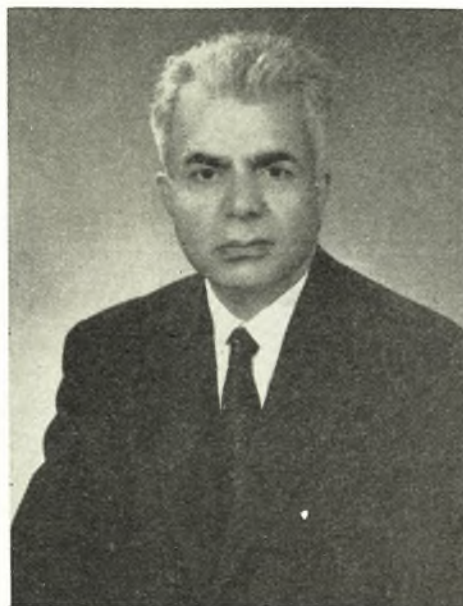
Οἱ Ὄργανισμοὶ αὐτοὶ, ἐργάζονται συστηματικῶς καὶ καταβάλλουν ἀόκνους προσπάθειας πρὸς αὐτὴν τὴν κατεύθυνσιν, διὰ τῆς συστάσεως μορφωτικῶν κέντρων εἰς ὑπαναπτύκτους χώρας, σχολείων ἀναλφαβήτων κλπ.

Σχετικῶς διὰ τὴν μόρφωσιν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου οἱ Tarde καὶ Bosco κατέδειξαν διὰ στατιστικῶν στοιχείων ὅτι ἡ Παιδεία ἀσκεῖ οὐσιώδη ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς διαπλάσεως τοῦ χαρακτῆρος τοῦ ἀτόμου, ἥτις ἐπίδρασις ἐκδηλοῦται εἰς τὸ εἶδος τῶν τελουμένων ἐγκλημάτων. Διότι παρετηρήθη ὅτι, αὐξούσης τῆς παιδείας, μειοῦνται καταφανῶς τὰ ἐγκλήματα, τοῦ αἵματος καὶ τῆς βαναυσότητος (Κ. Γαρδίκας: «Ἐγχειρίδιον Ἐγκληματολογίας» σελ. 202 καὶ τοῦ ἰδίου: «Παιδεία καὶ ἐγκληματικότητα» εἰς Ἐπιστημονικὸν μνημόσυνον Γ. Γαρδίκας 1939 σελ. 43).

Πρώτιστον καὶ κύριον μορφωτικὸν μέσον ἀποτελεῖ τὸ βιβλίον. Τὸ βιβλίον ἀσκεῖ ἰσχυράν μορφωτικὴν καὶ ἠθοπλαστικὴν ἐπίδρασιν ἐπὶ τῆς κοινωνίας. Ἀλλ' ἡ ἐπιτυχία τῆς ἀποστολῆς του ἐξαρτᾶται ἀπὸ τὸ ποῖόν τοῦ βιβλίου καὶ ἀπὸ τὸν τρόπον ἀναγνώσεως καὶ μελέτης αὐτοῦ.

Δι' αὐτό, ἔχει μεγάλην σημασίαν διὰ τὴν μορφωτικὴν προσπάθειαν τοῦ κοινωνικοῦ συνόλου ἡ ἴδρυσις λαϊκῶν βιβλιοθηκῶν, αἵτινες συντελοῦν εἰς τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ ἐπιπέδου τοῦ λαοῦ. Εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπάρχει πληθὺς λαϊκῶν βιβλιοθηκῶν, διὰ τῶν ὁποίων κατορθώθη ἡ προσέλκυσις καὶ ἡ καθοδήγησις τῶν νέων εἰς τὴν μελέτην. Διότι, ἀντὶ νὰ περιφέρωνται εἰς τοὺς δρόμους καὶ εἰς τὰ ὑποπτα κέντρα εὐρίσκουν εἰς τὰς βιβλιοθήκας ἕνα περιβάλλον περισσότερον ἐλκυστικὸν ἀπὸ τὸ σπίτι των. Τὸ πλησίασμα δὲ αὐτὸ πρὸς τὰ ἀνώτερα πνευματικὰ δημιουργήματα, κάμνει τὸν νέον καλλίτερον, ἠθικώτερον, πραγματικὰ ἐλεύθερον, καὶ πλημμυρίζει τὴν ψυχὴν του ἀπὸ κόσμους ὅπου δὲν ὑπάρχουν αἱ μικρότητες καὶ ταπεινότητες τῆς ζωῆς (βλ. Στέλλας Πέππα: Οἱ Ἀμερικανικαὶ Λαϊκῆς βιβλιοθήκες σελ. 5).

Εἶναι κρατικὴ ὑποχρέωσις ἢ τουλάχιστον ἄμεσον καθήκον τῆς Δημοτικῆς Ἀρχῆς νὰ πρωτοστατήσῃ εἰς τὴν ἴδρυσιν καὶ σοβαρὰν ἐνίσχυσιν μιᾶς βιβλιοθήκης εἰς κάθε Ἑλληνικὴν κωμόπολιν. Μία τοιαύτη βιβλιοθήκη εἰς κάθε χωριὸν θ' ἀποτελέσῃ μίαν πραγματικὴν ὁδὸν εἰς τὴν ζωὴν τῆς Ἑλληνικῆς ἐπαρχίας. Ἡ Δημοτικὴ βιβλιοθήκη θὰ γίνῃ ἡ πηγὴ πνευματικῆς ἀρδεύσεως κάθε πόλεως καὶ χωριοῦ, τὸ κέντρον ἐκκολλάψεως κάθε φιλολογικῆς καὶ καλλιτεχνικῆς προσπάθειας, τὸ σημεῖον ἐκκινήσεως διὰ παντοειδεῖς δημιουργικὰς πνευματικὰς ἐκδηλώσεις. Ἐπὶ πλέον

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Π. ΓΙΑΝΝΑΚΟΠΟΥΛΟΣ

Ἐγεννήθη ἐν Ἀθήναις τῷ 1906. Ὑπηρετεῖ ὡς Ἀντεισαγγελεὺς Ἐφετῶν παρὰ τῇ Εἰσαγγελίᾳ Ἐφετῶν Ἀθηνῶν. Διετέλεσε Βασιλικὸς Ἐπίτροπος παρὰ τῇ Ἱερᾷ καὶ Ἐπαρχιακῇ Συνόδῳ τῆς Ἐκκλησίας τῆς Κρήτης κατὰ τὸ διάστημα τῆς ὑπηρεσίας του (1945-1949) ὡς Εἰσαγγελεὺς Πρωτοδικῶν ἐν Ἡρακλείῳ Κρήτης. Τυχᾶναι ἐταῖρος τῆς Ἐν Ἀθήναις Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Χριστιανικῆς Ἀρχαιολογικῆς Ἑταιρείας, Ἑταιρείας Προστασίας τῆς Φύσεως. Ἐτιμήθη διὰ διαφόρων παρασῆμων καὶ διακρίσεων.

ὁ μικρὸς χώρος τῆς βιβλιοθήκης, θὰ δύναται νὰ χρησιμοποιηθῇ ὡς ἐστία διὰ μικρὰς φιλολογικοκαλλιτεχνικὰς συγκεντρώσεις νέων, εἰς τακτὰς ἡμέρας, αἵτινες θ' ἀποτελέσουν μίαν εὐχάριστον ἐκπληξιν εἰς τὴν μονότονον κάπως καὶ κοπιώδη ζωὴν τῆς ἐπαρχίας.

Σχετικῶς μὲ τὴν ἀνάγκην τῆς συστάσεως λαϊκῶν Βιβλιοθηκῶν, ὁ καθηγητὴς τοῦ Ποινικοῦ Δικαίου κ. Δ. Καρανίκας γράφει τὰ ἑξῆς: «Πρέπει νὰ δημιουργηθοῦν λαϊκαὶ βιβλιοθήκαι, οὕτως ὥστε νὰ μὴ παραμένῃ ὡς μόνη πνευματικὴ τροφὴ εἰς τὸ πολὺ κοινὸν ἡ ἐφημερίς καὶ ἄλλα κακῆς ποιότητος λογοτεχνήματα. Κατὰ τὴν γνώμην μας, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ ὑπάρχουν εἰς τὴν βιβλιοθήκην, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, μία Ἑλληνικὴ Ἐγκυκλοπαιδεῖα, μία σειρά μεταφράσεων τῶν κλασσικῶν συγγραφέων τῆς ἀρχαιότητος, ὡς καὶ τὰ καλλίτερα ἔργα τῆς ἡμετέρας καὶ παγκοσμίου λογοτεχνίας (Σωφρονιστικὴ τομ. Β' σελ. 109)».

Ἐνωρὶς κατενοήθη ἡ χρησιμότης τῶν βιβλιοθηκῶν αὐτῶν καὶ τοιουτοτρόπως εἰς ὅλα τὰ πεπολιτισμένα κράτη ἱδρύθησαν λαϊκαὶ βιβλιοθήκαι, εἰς τὸν καταρτισμὸν τῶν ὁποίων ἐδόθη καὶ δίδεται ἰδιαίτερα προσοχή, διότι κατενοήθη ὅτι αὐταί, ἐν συνδυασμῷ μὲ τὰ Δημοτικὰ Σχολεῖα, ἀποτελοῦν τὰς βάσεις τῆς μορφώσεως τοῦ λαοῦ. Εἰς τὴν Γερμανίαν, κάθε κώμη, ὁ πληθυσμὸς τῆς ὁποίας ὑπερβαίνει τοὺς χιλίους κατοίκους, ἔχει τὴν βιβλιοθήκην της.

Πρὸς τὸν σκοπὸν τῆς συστάσεως τῶν βιβλιοθηκῶν ἐν Ἑλλάδι, ἐδημοσιεύθη ὁ Α.Ν. 1362)1949 (Α. 337) «Περὶ ἱδρύσεως, ἀνασυγκροτήσεως καὶ ἐνιαίας ὀργανώσεως τῶν ἀνὰ τὸ κράτος βιβλιοθηκῶν». Βάσει δὲ τοῦ νόμου τούτου συνεστήθησαν πλεῖσται ὅσαι Δημοτικαὶ καὶ Κοινοτικαὶ βιβλιοθήκαι ὡς ἴδια νομικὰ πρόσωπα. Ἐνδεικτικῶς ἀνα-

φέρομεν: τὸ Β.Δ. 8)3)55 5.3.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Καβάλλαν, τὸ Β.Δ. 26)2)55 21.4.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Ξάνθην, τὸ Β.Δ. 13.4.55)2.5.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Κάλυμνον τὸ Β.Δ. 2)9)55-23.9.55 περὶ ἰδρύσεως βιβλιοθήκης εἰς Λέρον.

Παραλλήλως ὅμως ἡ ἰδιωτικὴ πρωτοβουλία δύναται, χωρὶς τὰς βραδυκινήτους διατυπώσεις τῆς γραφειοκρατίας νὰ ἐπιτελέσῃ θαύματα, Ὡς γνωστὸν κάθε χωριὸ τῆς Ἑλλάδος ἔχει εἰς τὰς Ἀθήνας καὶ εἰς ἄλλα ἀστικά κέντρα, σχετικῶς εὐπορα τέκνα του, τὰ ὁποῖα ἔχουν τὴν δυνατότητα νὰ ἀποστέλλουν εἰς τὴν πατρίδα βιβλία διὰ τὴν κατάρτισιν μίᾶς κοινοτικῆς βιβλιοθήκης. Θὰ ἐξευρεθῇ ἓνα μικρὸ δωμάτιον εἰς τὸ κοινοτικὸν κατάστημα καὶ ὁ γραμματεὺς ἢ ὁ δάσκαλος θ' ἀναλάβουν ὑπεύθυνα τὴν διεύθυνσιν τῆς μικρῆς βιβλιοθήκης. Δὲν θὰ χρειασθοῦν οὔτε κονδυλία προϋπολογισμοῦ, οὔτε ἐνοίκια οὔτε μισθοί... Μόνον ὀλίγη καλὴ διάθεσις, ὀλίγος ἐνθουσιασμός.

Ἡ Ἱστορικὴ καὶ Λαογραφικὴ Ἑταιρεία τῶν Θεσσαλῶν, ἡ ὁποία ἔχει προσφέρει μεγάλας καὶ θετικὰς υπηρεσίας εἰς τὴν πνευματικὴν πρόοδον τῆς Θεσσαλίας διὰ τῆς ἐκδόσεως ἐπετηρίδος, βιβλίων, διοργανώσεως διαλέξεων καὶ μορφωτικῶν ἐκδρομῶν εἰς Θεσσαλικὰς πόλεις δύναται νὰ λάβῃ τὴν σχετικὴν πρωτοβουλίαν εἰς τὴν ὥραίαν αὐτὴν Ἑθνικὴν καὶ ἐκπολιτιστικὴν προσπάθειαν.

Κατωτέρω παραθέτομεν σχέδιον ἀποφάσεως Κοινοτικοῦ Συμβουλίου «περὶ ἰδρύσεως Κοινοτικῆς βιβλιοθήκης».

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

«Περὶ ἰδρύσεως δημοτικῆς ἢ Κοινοτικῆς βιβλιοθήκης»

Ὁ Πρόεδρος τοῦ Κοινοτικοῦ Συμβουλίου ἔχων ὑπ' ὄψιν τὸν Α.Ν. 1362)1949 περὶ ἰδρύσεως Βιβλιοθήκης καὶ ἀναγνωρίζων τὴν χρησιμότητα τῆς συστάσεως Βιβλιοθήκης ἐν τῇ Κοινότητι εἰσηγήθη εἰς τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον τὴν ἀνάγκην συστάσεως Βιβλιοθήκης:

Τὸ Κοινοτικὸν Συμβούλιον ὁμοφώνως ἐδέχθη τὴν πρότασιν ταύτην καὶ ἐξέδωκε τὴν κάτωθι ἀπόφασιν.»

1. Συνιστᾶται παρὰ τ.....
ἴδιον νομικὸν πρόσωπον ὑπὸ τὸ ὄνομα.....
Βιβλιοθήκη

2. Σκοπὸς τοῦ συνιστωμένου νομικοῦ προσώπου εἶναι ἡ ἐξασφάλισις καταλλήλου αἰθούσης μετὰ τῶν ἀναγκαίων ἐπιπλῶν διὰ τὴν ὀργάνωσιν κοινοτικῆς βιβλιοθήκης, ἡ προμήθεια καὶ ἐξεύρεσις βιβλίων ἐθνικοῦ, θρησκευτικοῦ, ἠθικοπλαστικοῦ, ἐπαγγελματικοῦ καὶ ἐπιστημονικοῦ περιεχομένου καὶ ἡ διάθεσις τούτων πρὸς μελέτην εἰς τοὺς κατοίκους, διὰ τὴν ἀνύψωσιν τοῦ πνευματικοῦ καὶ ἐπαγγελματικοῦ αὐτῶν ἐπιπέδου.

3. Πόροι αὐτοῦ εἶναι α) ἐτησίᾳ ἐπιχορήγησις τῆς Κοινότητος δραχμῶν (νὰ καθορισθῇ τὸ ποσόν), β) αἱ πάσης φύσεως εἰσφοραί, δωρεαί, κληρονομίαι καὶ κληροδοσίαι καὶ γ) πρόσοδοι ἐκ τῆς ἰδίας τῶν περιουσίας.

4. Ἡ ὑπὲρ αὐτοῦ ἀφιερουμένη περιουσία ἀποτελεῖται ἐκ.....

5. Τὸ συνιστώμενον νομικὸν πρόσωπον διοικεῖται ὑπὸ... Τριμελοῦς Διοικητικοῦ συμβουλίου (ἢ διοικούσης ἐπιτροπῆς) ἀπαρτιζομένης... ἐκ α) τοῦ ἐκάστοτε (Δημάρχου ἢ Προέδρου Κοινότητος) ὡς Προέδρου.

β) νὰ προσδιορισθῇ ἡ ἰδιότης ἐκάστου τῶν μελῶν ὡς π.χ. γ) κοινοτικὸς σύμβουλος, διευθυντὴς δημοτικοῦ σχολείου.

δ) εὐυπόλητος δημότης κ.ἄ.)
Τὰ ὑπὸ στοιχεῖα β-δ μέλη ὀρίζονται ὑπὸ τοῦ κοινοτικοῦ συμβουλίου.

Τὸ Διοικητικὸν συμβούλιον (ἢ ἡ διοικοῦσα ἐπιτροπὴ) ἐκλέγει ἐκ τῶν μελῶν αὐτῶν ἀντιπρόεδρον.

Τὸ νομικὸν πρόσωπον ἐκπροσωπεῖται ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων καὶ πάσης ἀρχῆς ὑπὸ τοῦ Προέδρου καὶ τούτου κωλυομένου ἢ ἀπόντος ὑπὸ τοῦ ἀντιπροέδρου.

Ο Π. ΚΟΣΜΑΣ ΣΤΗ ΓΡΑΛΙΣΤΑ

ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ Χ. ΣΙΟΥΦΑ

Ἰερέως

Ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ὁ φλογερὸς Ἑθναπόστολος καὶ Ἅγιος τῆς Ἐκκλησίας μας πατήρ, ὁ γνωστὸς μὲ τὸ ὄνομα πάτερ-Κοσμᾶς ἢ ἅγιος-δάσκαλος, πέρασε ἀπ' ὅλα σχεδὸν τὰ μέρη τῆς δούλης τότε πατρίδας μας, διὰ νὰ τονώσῃ τὴν χριστιανικὴ καὶ ἐθνικὴ συνείδηση, πού μπροστὰ στὴν ὠμὴ βία τοῦ Τούρκου κατακτητῆ εἶχεν ἀρχίσει νὰ κλονίζεται. Τὰ βήματά του τὸν ὁδήγησαν καὶ στὸ χωριὸ μου τὴ Γράλιστα (τώρα Ἑλληνόπυργος). Βεβαία χρονολογία γιὰ τὸ πότε πέρασε ἀπὸ τὸ χωριὸ μου ὁ «ἅγιος δάσκαλος» δὲν ἔχομε. Ὑπολογίζεται ὅμως ὅτι αὐτὸ ἐγίνε στὰ 1775 μὲ 1777, (βλ. καὶ «Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλὸς» ὑπὸ ἀρχιμ. Αὐγουστ. Καντιώτου, χάρτην Γ' περιοδείας. Βόλος 1950). Ἡ παράδοση τοῦ χωριοῦ ἀναφέρει τὰ ἑξῆς: Σὺν ἑφτασε ὁ πατήρ Κοσμᾶς στὴν τοποθεσίᾳ «Σκάλα» βγῆκαν ὅλοι οἱ χωριανοὶ μὲ τὸν παπᾶ καὶ τὸν ὑποδέχτηκαν καὶ ὕστερα ὅλοι μαζί πῆγαν «στὸ μ'σοχώρι» πού εἶναι καὶ ἡ ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Ὁ π. Κοσμᾶς ἀφοῦ ἔστησε—ὅπως συνήθιζε—τὸν μεγάλο Σταυρὸ κοντὰ στὴ «σκαμνιά τοῦ Μακρῆ» ἄρχισε τὴ διδασκαλίαν. Τί εἶπε δὲν εἶναι γνωστό. Σώθηκαν, ὅμως, ὅσα εἶπε πρὸς τὸν τότε ἄρχοντα τοῦ χωριοῦ Χρῆστον Ζαχαρῆν—πρόγονον τοῦ ὑποφαινομένου.

«Ἐσὺ Ζαχαρῆ, νὰ μεγαλώσῃς τὴν Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἁγίας Παρασκευῆς. Ἄν δὲν τὴ μεγαλώσῃς, στὸ σπίτι σου θὰ φυτρώσουν πλατάνια».

Ἡ παράδοση τοῦ χωριοῦ μᾶς ἀναφέρει ὅτι ὁ Ζαχαρῆς κατάγονταν ἀπ' τὴν Κων/πολιν, καί, κυνηγημένος ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἔφτασε στὴ Γράλιστα ἔχοντας μαζί του πολὺ χρῆμα. Ἐκεῖ παντρεύτηκε, καὶ λίγο καιρὸ μετὰ τὸ γάμου τοῦ ἔφυγε πάλιν στὴν Πόλιν—χωρὶς νὰ μεγαλώσῃ τὴν Ἐκκλησίᾳ—μὲ σκοπὸ νὰ πωλήσῃ τὴν ἀκίνητη περιουσίᾳ πού εἶχε στὴν Πόλιν. Ἐκεῖ τὸν ἔπιασαν οἱ Τούρκοι καὶ τὸν θανάτωσαν. Στὸν τάφο τὸν ἀκολούθησε ὕστερα ἀπὸ λίγο καὶ ἡ γυναῖκα του, πού στὸ μεταξύ ἔφερε στὸν κόσμο ἓνα ἀγόρι. Τὸ ὀρφανὸ ἀνέθρεψε ἡ πεθερὰ τοῦ Ζαχαρῆ, χήρα τοῦ Θεοδωρῆ Σιούφα, πού τοῦδωσε καὶ τὸ ἐπώνυμο της.

Τὸ ἀρχοντικὸ ἐρημώθηκε καὶ μετὰ κάμποσα χρόνια γκρεμίστηκε. Στὴ θέσι του φύτρωσαν πλατάνια.

Καὶ σήμερα στὴ θέσι αὐτῇ ἓνας μέγας πλατάνος μαζί μὲ ἄλλους μικροὺς θυμίζουν στοὺς Γραλιστινοὺς τὴν προφητεία τοῦ Μεγάλου Ἑθναποστόλου Πάτερ Κοσμᾶ, πού πέρα ὡς πέρα πραγματοποιήθηκε.

Ἑλληνόπυργος : Ἅγιος Δημήτριος

